

ПРЕДРАГ ПАЛАВЕСТРА

ГОЛА ФАКТА

За расправу о одговорности српске интелигенције и Српске академије наука и уметности за распад Југославије, као и о ставовима српских академика у раздобљу 1990–2000. године, о чему се често говорило на суђењима и пред Међународним судом у Хагу, корисно би било знати и ове податке:

18. XII 1986. одржана је Ванредна скупштина САНУ о украденим нацрту Меморандума.

18. I 1987. наручена пасквила „Војко и Салве“ из листа „Политика“ уноси поделе и раздор у САНУ, наговештава већу контролу партијске бирократије над Академијом. Почине медијска хајка на САНУ. Слободан Милошевић је председник ЦК СКС.

8. II 1990. основана је Комисија САНУ за испитивање положаја и будућности српског народа у југословенској заједници и европској цивилизацији. У Комисију су одређени: Владимир Пантић, Војислав Петровић, Мирослав Гашић, Бранко Поповић, Бошко Петровић, Драгутин Дражић, Јован Ристић, Љубисав Ракић, Павле Ивић, Мирослав Пантић, Бошко Петровић, Миодраг Павловић, Предраг Палавестра, Матија Бећковић, Љубомир Симовић, Коста Михаиловић, Михаило Марковић, Милош Мацура, Радомир Лукић, Дејан Медаковић, Војислав Ј. Ђурић, Андреј Митровић, Мића Поповић, Младен Србиновић, Дејан Деспић. Рад комисије без објашњења је прекинут у мају 1990.

11. III 1991. 11 академика обраћа се студентима у демонстрацијама код Теразијске чесме: Борислав Пекић, Мирослав Пантић, Милка

Ивић, Љубомир Симовић, Предраг Палавестра, Драгослав Срејовић, Младен Србиновић, Матија Бећковић, Миодраг Павловић, Драгослав Михаиловић, Бата Михајловић. Академик Борислав Пекић сутрадан је повређен у сукобу с полицијом.

19. XI 1991. 18 академика захтева неодложан прекид започетог грађанског рата: Радослав Анђус, Иван Антић, Милутин Гарашанин, Мирослав Гашић, Миодраг Павловић, Предраг Палавестра, Мирослав Пантић, Борислав Пекић, Бранко Поповић, Станојло Рајичић, Радомир Рељић, Слободан Селенић, Мирослав Симић, Љубомир Симовић, Младен Србиновић, Драгослав Срејовић, Димитрије Стефановић, Никола Тасић.

15. II 1992. 11 академика улази у Крунски савет прогнаног престолонаследника Александра Карађорђевића: Иван Антић, Матија Бећковић, Живојин Бумбаширевић, Драгомир Виторовић, Мирослав Гашић, Милорад Павић, Предраг Палавестра, Борислав Пекић, Бранко Поповић, Мића Поповић, Младен Србиновић.

24. V 1992. 8 академика: Младен Србиновић, Драгомир Виторовић, Бранко Поповић, Мића Поповић, Матија Бећковић, Слободан Селенић, Предраг Палавестра, Љубомир Симовић учествују у основању опозиционе грађанске коалиције ДЕПОС. Академици Иван Антић, Бранко Поповић, Мирослав Гашић и Љубомир Симовић, као и нестраначки посланици ДЕПОС-а изабрани на изборима 29. XII 1993, улазе у Народну скупштину.

4. VI 1992. 65 академика на Скупштини САНУ захтева оставку Слободана Милошевића због ратне политике која води у катастрофу: Слободан Аљанчић, Радослав Анђус, Иван Антић, Матија Бећковић, Богдан Брукнер, Живојин Бумбаширевић, Драгомир Виторовић, Мирослав Гашић, Милутин Гарашанин, Милан Гутман, Дејан Деспић, Драгутин Дражић, Слободан Душанић, Владан Ђорђевић, Ђорђе Злоковић, Милка Ивић, Павле Ивић, Миодраг Јовичић, Олга Јеврић, Стеван Коички, Зоран Константиновић, Зоран Максимовић, Александар Маринчић, Звонко Марић, Љубица Марић, Милосав Марјановић, Федор Месингер, Никола Милошевић, Петар Миљанић, Бата Михаиловић, Драгослав Михаиловић, Михаило Михаиловић, Андреј Митровић, Гојко Николиш, Милорад Павић, Предраг Палавестра, Мирослав Пантић, Борислав Пекић, Властимир Перичић, Бошко Петровић, Бранко Поповић, Владислав Поповић, Мића Поповић, Станојло Рајичић, Душан Радић, Радомир Рељић, Јован Ристић, Слободан Селенић, Мирослав Симић, Љубомир Симовић, Љубица Сокић, Иван Спужић, Младен Србиновић, Драгослав Срејовић, Војислав Становчић, Димитрије

Стефановић, Милутин Стефановић, Никола Тасић, Стево Тодорчевић, Миодраг Томић, Сима Ћирковић, Божидар Ферјанчић, Мирон Флашар, Федор Хербут, Веселинка Шушић.

9. VI 1992. академик Матија Бећковић у име ДЕПОС-а тражи да Слободан Милошевић одступи са власти „заједно са својом заставом, грбом, химном, сарадницима, саветницима и генералима“. Академик Предраг Палавестра подноси ДЕПОСО-ов Апел против опсаде и рушења Сарајева.

28. VI 1992. 8 академика у Савету ДЕПОС-а: Младен Србиновић, Драгомир Виторовић, Бранко Поповић, Мића Поповић, Матија Бећковић, Слободан Селенић, Предраг Палавестра, Љубомир Симовић, учествује у сазивању Видовданског сабора пред Савезном скупштином у Београду; пуних осам дана око 100.000 људи без прекида протестује против Слободан Милошевића, тражи његову оставку и владу националног спаса.

29. VI 1992. академици Љубомир Симовић и Никола Тасић, у делегацији ДЕПОС-а, у име Видовданског сабора уручује захтев Слободану Милошевићу да поднесе оставку.

10. X 1992. академик Љубомир Симовић на првој скупштини сажима политички програм ДЕПОС-а у једну једину тачку – демократија.

2. II 1993. 36 академика јавно протестује против самовоље власти, грубих притисака у јавности, насиља, несигурности и сејања страха: Радослав Анђус, Иван Антић, Матија Бећковић, Богдан Брукнер, Живојин Бумбаширевић, Драгомир Виторовић, Милутин Гарашанин, Мирослав Гашић, Дејан Деспих, Слободан Душанић, Ђорђе Злоковић, Олга Јеврић, Миодраг Јовичић, Зоран Константиновић, Звонко Марић, Љубица Марић, Никола Милошевић, Андреј Митровић, Драгослав Михаиловић, Предраг Палавестра, Мирослав Пантић, Бошко Петровић, Бранко Поповић, Мића Поповић, Душан Радић, Радомир Рељић, Слободан Селенић, Мирослав Симић, Љубомир Симовић, Љубица Сокић, Драгослав Срејовић, Младен Србиновић, Војислав Становчић, Божидар Ферјанчић, Мирон Флашар.

25. VII 1993. академик Предраг Палавестра објављује прву публикацију „Документи Српског ПЕН Центра о мировним и антиратним акцијама и активностима у одбрани људских права и грађанских слобода 1991–1993“, намењену 60-конгресу Међународног ПЕН-а у Сантјаго де Компостела (Шпанија).

17. XI 1996. 6 академика: Мића Поповић, Драгослав Срејовић, Драгослав Михаиловић, Предраг Палавестра, Миодраг Јовичић и Мирослав Гашић, у групи јавних личности, на засебном плакату позивају

грађане да изађу на изборе и гласају за опозициону коалицију „Заједно“ у другом кругу гласања.

21. XI 1996. 30 академика подржава студентске и грађанске протесте против изборних манипулација и фалсификата: Радослав Анђус, Иван Антић, Матија Бећковић, Богдан Брукнер, Драгомир Виторовић, Мирослав Гашић, Милутин Гарашанин, Дејан Деспић, Милутин Стефановић, Драгутин Дражић, Слободан Душанић, Ђорђе Злоковић, Владета Јеротић, Миодраг Јовичић, Милан Курепа, Александар Маринчић, Звонко Марић, Никола Милошевић, Андреј Митровић, Предраг Палавестра, Мића Поповић, Владислав Поповић, Радомир Релјић, Љубомир Симовић, Љубица Сокић, Младен Србиновић, Драгослав Срејовић, Гојко Суботић, Никола Тасић, Мирон Флашар.

21. XI 1996. 16 академика иступа на скуповима опозиционе коалиције „Заједно“: Мића Поповић, Бранко Поповић, Иван Антић, Предраг Палавестра, Драгослав Срејовић, Милутин Гарашанин, Мирослав Гашић, Драгомир Виторовић, Матија Бећковић, Љубомир Симовић, Богдан Брукнер, Никола Тасић, Олга Јеврић, Радомир Релјић, Дејан Деспић, Душан Миловић.

28. XI 1996. 8 академика упућује апел подршке студентском протесту: Андреј Митровић, Матија Бећковић, Никола Милошевић, Љубица Сокић, Младен Србиновић, Предраг Палавестра, Дејан Деспић, Мића Поповић, Владета Јеротић.

29. XI 1996. академици Љубомир Тадић, Младен Србиновић, Матија Бећковић, Предраг Палавестра, Љубомир Симовић говоре студентима код књижаре „Плато“ испред Филозофског факултета.

24. XII 1996. 10 академика: Бранко Поповић, Љубомир Симовић, Мирослав Гашић, Драгослав Михаиловић, Милорад Павић, Никола Тасић, Драгомир Виторовић, Предраг Палавестра, Радомир Релјић, Дејан Деспић учествују у студентским уличним демонстрацијама.

1996/1997. академици: Милан Курепа, Милутин Гарашанин, Драгослав Срејовић, Никола Тасић, Младен Србиновић, Љубомир Тадић, Предраг Палавестра, Матија Бећковић, Љубомир Симовић, Драгослав Михаиловић, Бранко Поповић обраћају се учесницима студентског штрајка на универзитетима у Београду, Нишу и Крагујевцу.

7. I 1997. 52 академика стаје на страну грађанског протеста и студентских демонстрација против изборне крађе у Србији: Радослав Анђус, Иван Антић, Матија Бећковић, Живојин Бумбаширевић, Драгомир Виторовић, Богдан Брукнер, Милутин Гарашанин, Мирослав Гашић, Зоран Герзић, Иван Гутман, Дејан Деспић, Драгутин Дражић, Слободан Душанић, Владан Ђорђевић, Борислав Закић, Ђорђе Злоко-

вић, Владета Јеротић, Миодраг Јовичић, Јованка Калић, Стеван Коички, Војислав Кораћ, Милан Курепа, Звонко Марић, Зоран Максимовић, Александар Маринчић, Душан Миловић, Никола Милошевић, Петар Миљанић, Андреј Митровић, Драгослав Михаиловић, Михаило Михаиловић, Милорад Павић, Миодраг Павловић, Предраг Палавестра, Владимир Пантић, Мирослав Пантић, Никола Пантић, Бранко Поповић, Владимир Поповић, Радомир Рељић, Љубомир Симовић, Љубица Сокић, Иван Спужић, Младен Србиновић, Милутин Стефановић, Гојко Суботић, Никола Тасић, Сима Ћирковић, Божидар Ферјанчић, Мирон Флашар, Федор Хербут, Веселинка Шушић.

11. I 1997. 51. дан грађанског протеста. 7 академика: Љубомир Симовић, Бранко Поповић, Мирослав Симић, Андреј Митровић, Дејан Деспих, Никола Тасић, Драгомир Виторовић наступају испред студентата пред кордоном полиције у Васиној улици.

20. III 1997. – последњи, 119. дан грађанског протеста. 4 академика: Милан Курепа, Љубомир Симовић, Андреј Митровић, Никола Тасић говоре студентима код књижаре „Плато“ испред Филозофског факултета.

21. VII 1998. 18 академика из Одељења језика и књижевности САНУ (Матија Бећковић, Ирена Грицкат Радуловић, Војислав Ђурић, Милка Ивић, Павле Ивић, Зоран Константиновић, Никола Милошевић, Драгослав Михаиловић, Александар Младеновић, Милорад Павић, Предраг Палавестра, Мирослав Пантић, Бошко Петровић, Светозар Петровић, Љубомир Симовић, Никша Стипчевић, Павле Угринов, Добрица Ћосић) иступају против Закона о универзитету и отпуштања професора.

28. X 1998. академик Бранко Поповић, суспендовани професор коме је забрањен улаз на Универзитет, на улици испред факултета држи наставу студентима-штрајкачима.

24. VI 1999. на тражење Одељења језика и књижевности, Скупштина разматра „Садашње прилике и положај српског народа“.

1. IX 1999. академик Предраг Палавестра објављује другу публикацију „Документи Српског ПЕН Центра о грађанским правима и законима о штампи и универзитету, о кризи на Косову и НАТО разарању Србије 1998–1999.“

1. X 1999. 57 академика поново захтева смену власти и одступање Слободана Милошевића: Иван Антић, Радослав Анђус, Светомир Арсић Басара, Драгослав Аврамовић, Матија Бећковић, Бодан Брукнер, Живојин Бумбаширевић, Драгомир Виторовић, Милутин Гарашанин, Мирослав Гашић, Зоран Герзић, Иван Гутман, Дејан Деспих, Дра-

гутин Дражић, Слободан Душанић, Антоније Ђорђевић, Борислав Закић, Антоније Исаковић, Никола Јанковић, Олга Јеврић, Владета Јеротић, Миодраг Јовичић, Јованка Калић, Зоран Константиновић, Милан Курепа, Зоран Максимовић, Звонко Марић, Љубица Марић, Никола Милошевић, Андреј Митровић, Драгослав Михаиловић, Милорад Павић, Предраг Палавестра, Мирослав Пантић, Светозар Петровић, Властимир Перичић, Бранко Поповић, Владислав Поповић, Душан Радичић, Љубисав Ракић, Радомир Рељић, Слободан Рибникар, Љубомир Симовић, Младен Србиновић, Љубица Сокић, Иван Спужић, Војислав Становчић, Димитрије Стефановић, Милутин Стефановић, Гојко Суботић, Никола Тасић, Александар Тишма, Сима Ћирковић, Никола Хајдин, Драгош Цветковић.

20–23. IV 2000. 9 академика: Иван Антић, Матија Бећковић, Драгомир Виторовић, Мирослав Гашић, Дејан Деспич, Душан Ковачевић, Милан Курепа, Предраг Палавестра, Бранко Поповић учествује на скупу српске демократске опозиције у Атини.

24. IX 2000. Демократска опозиција Србије (ДОС) побеђује на изборима.

*

Могу да разумем, па донекле и да оправдам, опрез, трезвену уздржаност, чак и опортунизам новинара и уредника, који ова „Гола факта“ нису хтели да објаве; схватио сам смисао кетмана у невремену и кишобран онога који неће да покисне. Нипошто не мислим да је „безумље храбрих“ најбоље решење, али мислим да постоји, и мора постојати, граница испод које више нама достојанства. Још мање верујем да је покорност било којој сили корисна добробит која ће се убрзо исплатити. Као интелектуалци и „творци мишљења“, „просвећена мањина“ и „духовна елита“, ми смо сви одреда одвише мали и безначајни и не можемо да утичемо на главне токове историје, не можемо да премештамо хемисфере, да заустављамо тачкове историје нити да мењамо речне сливове. Али бар можемо да одредимо границу трпљења и личног и грађанског понижења испод којег се не иде. У свакој академији наука свуда у свету сакупљани су паметни, вредни и у својој струци заслужни људи, али треба знати да то нигде нису анђели. Према њима и њиховом понашању нигде се не утврђују морални стандарди нације, заједнице или друштва.